

[CONSTANTIJN HUYGENS] (PARIJS)
AAN OTTO VON SCHWERIN [BERLIJN]
31 AUGUSTUS 1662
5904

Samenvatting: Huygens stuurt Schwerin een verslag van zijn onderhandelingen over Orange ten behoeve van de keurvorst van Brandenburg, Frederik Willem. Hij doet een goed woordje voor Chambonnières, die aan het Franse hof slecht wordt betaald. Aan het hof van de keurvorst kan Chambonnières zijn diensten als klavecijnist bewijzen en rustig en eervol leven.

Bijlage: Huygens aan Frederik Willem van Brandenburg, 31 augustus 1662 (verloren?).

Over een antwoord van Schwerin is niets bekend

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 949: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 44, p. 39: onvolledig (<Si vous avez la bonté ... excellent mérite et suis etc.>).

— Worp 5, nr. 5904, p. 471: onvolledig (<Si vous avez la bonté ... tousjours faict icy.>), rest samengevat.

— Rasch2009, nr. 5904, pp. 1044-1046: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Jean Beck; Frederik Willem van Brandenburg; Jacques Champion de Chambonnières; Lodewijk XIV; Amalia van Solms.

Plaatsen: Kleef; Orange.

Glossarium: clavecin (klavecimbel); composition (muziekstuk); instrument; musique (muziek).

Transcriptie

¹Copie.

Monsieur le Baron de Schwerin.

À Paris, ce dernier d'Aoust 1662.

Monsieur,

Je me donne l'honneur d'informer Son Altesse Électorale ²du présent estat de ma longue et fascheuse négociation, non pas que je doute qu'elle ne le soit successivement par Son Altesse Madame la Princesse Douarière, mais principalement pour la désabuser d'une præsupposition que j'ay trouvée dans la lettre de Son Altesse Électorale à Monsieur l'Agent Beck, comme si l'intention de ce Roy icy seroit d'establir luy-mesme un Gouverneur Catholique Romain à Orange. Nous n'en sommes pas là, graces à Dieu, quoyqu'assez préjudiciez par une constrainte dont les princes ne chargent pas le moindre de leurs propres subjects. J'espère, Monsieur, que vous trouverez moyen de nous sortir de ce labyrinthe, où je languis et me consume au grand interest de mon pauvre domestique.

Si vous avez la bonté de souffrir que par ceste occasion je puisse vous entretenir d'un mot de la musique, nostre commune maistresse, je vous advertiray, Monsieur, que le très illustre Sieur de Chambonnière, qu'homme du monde n'egale sur le clavecin, soit que vous considériez la composition ou le beau toucher, se trouve icy si dégousté de se veoir ostée, par le bas et mauvais ménage qui règne en ceste cour, une pension d'environ mil escus par an, qu'il y auroit moyen d'en chevir, s'il trouvoit un prince digne amateur de sa science et capable de le faire vivre avec un peu d'honneur, comme il a tousjours faict icy. Je sçay, Monsieur, comme en particulier cest instrument est de vostre inclination, et c'est ce qui m'a faict songer à par moy si, peut-estre vous ne seriez porté à vous saisir en vostre belle cour d'un homme si extraordinaire, et qui vous pourroit donner tant de satisfaction au sortir de vos grandes occupations. Je vous supplie de prendre en bonne part l'ouverture

---

1. Opschrift en naam geadresseerde autograaf.

2. Boven <du> staat <le>.

que je m'avance à vous en faire. Le reste dépend de vous et me suffira de m'estre mis en devoir sur ce petit subject, comme je souhaitteroy de le pouvoir faire en d'autres de plus de poids, à quel point j'honore vostre excellent mérite et suis,

Monsieur,

[etc.].

Vertaling

Aan mijnheer de baron van Schwerin.

Parijs, 31 augustus 1662.

Mijnheer,

Ik neem de eer Zijne Hoogheid de ³keurvorst ⁴in te lichten over de stand van zaken van mijn lange en lastige onderhandelingen, niet omdat ik eraan twijfel dat hij vervolgens ook zal worden ingelicht door Hare Hoogheid ⁵mevrouw de prinses-weduwe, maar hoofdzakelijk om hem te ontzuchten over een vermoeden dat ik heb aangetroffen in de ⁶brief van Zijne Hoogheid de keurvorst aan mijnheer de ⁷vertegenwoordiger [Jean] Beck, als zou het het oogmerk van de ⁸koning zijn om zelf een rooms-katholiek gouverneur in Orange aan te stellen. Zover is het gelukkig nog niet, hoewel men onderworpen is aan beperkingen die vorsten niet eens de minste van hun eigen onderdanen opleggen. Ik hoop, mijnheer, dat u voor ons een uitweg ziet uit dit doolhof, waar ik wegwijn en door mijn geld heen raak onder grote belangstelling van mijn arme bediende.

Als u de goedheid hebt toe te staan dat ik u bij deze gelegenheid over de muziek, onze gezamenlijke meesteres, kom te spreken, wijs ik u erop, mijnheer, dat het de illustere heer [Jacques Champion] de Chambonnières, die door niemand wordt geëvenaard op het klavecimbel, noch wat de compositie noch wat het fraaie spel betreft, hier zo slecht bevalt, nu zijn gage van ongeveer duizend écu's per jaar hem ontnomen zal worden vanwege het zwakke en slechte beheer dat hier aan het hof heerst, dat hij zou willen vertrekken als hij een vorstelijke liefhebber van zijn vak zou vinden, die hem in ere zou laten leven, zoals hij hier altijd heeft geleefd. Ik weet, mijnheer, dat dit instrument uw bijzondere voorliefde heeft, en dat heeft mij op het idee gebracht dat u misschien een zo buitengewoon man aan uw schitterende hof zou kunnen binden, die u zoveel genoeg zou kunnen bezorgen na uw belangrijke bezigheden. Ik verzoek u dit voorstel, waarmee ik u benader, vriendelijk op te willen nemen. De rest hangt van u af en ik doe alleen maar mijn plicht in deze onbelangrijke kwestie, zoals ik zou wensen zulks in andere gevallen van meer belang te kunnen doen, om te tonen hoezeer ik uw voortreffelijke verdienste vereert en ben,

mijnheer,

[enz.]

---

3. Frederik Willem van Brandenburg.

4. Huygens aan Frederik Willem van Brandenburg, 31 augustus 1662 (verloren?).

5. Amalia van Solms.

6. Frederik Willem van Brandenburg aan Jean Beck, zomer 1662 (verloren?).

7. Jean Beck was sinds 1654 agent in Parijs namens de Duitse steden Lübeck (tot 1679), Bremen (tot 1680) en Hamburg (tot na 1687).

8. Lodewijk XIV.